

Nr 2.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 mars 1912 kl. 8 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning af herrar M. Bengtssons i Göteborg och E. Kristenssons motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undersökning och förslag i fråga om användandet af öfverkvalificerad arbetskraft vid tullverket.

Uti en inom Andra kammaren af herrar M. Bengtsson i Göteborg och E. Kristensson väckt och till kammarens första tillfälliga utskott hänvisad motion (nr 242) hemställes, att Riksdagen ville besluta i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta undersöka, huruvida och i hvad mån s. k. öfverkvalificerad arbetskraft användes inom tullverket, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna undersökning kunde föranleda.

Till stöd för motionen anföra motionärerna följande:

»Ett gammalt önskemål inom Riksdagen har varit att alltmer komma ifrån den inom statens verk befintliga användningen af s. k. öfverkvalificerad arbetskraft. Gång på gång ha beslut i den riktningen antagits, men i de flesta fall ha dessa icke ledt till positiva resultat, kanske närmast beroende på att de ledande i verken och hittillsvarande regeringar icke visat något nämnvärdt stort tillmötesgående härvidlag. Ett verk, som i kanske ännu högre grad än flertalet andra utökat antalet tjänstemän af högre grad och på dessa till och med öfverflyttat arbete, som förut fullgjorts af betjante eller, som det nu heter, tjänstemän af lägre grad, är tullverket.

Vid 1909 års riksdag väcktes i Andra kammaren en motion med hemställan, att den kommitté, som vore tillsatt för granskning af tullverkets stater, måtte anbefallas att äfven fästa sin uppmärksamhet vid huruvida

icke inom tullverket lägre tjänstemän och betjante i större utsträckning, än hvad hittills varit fallet, kunde användas i anställningar, som dittills besattes med tjänstemän af högre rang. Med anledning af i motionen lämnade sifferuppgifter, som visade det anmärkningsvärda förhållandet, att antalet kontrollörs- och kammarskrifvarbefattningar mellan 1897 och 1907 ökats i stor utsträckning i jämförelse med vaktmästartjänsterna, allt under det att tulluppbörden ej stigit med mer än 16,9 millioner kronor, anhöll fjärde tillfälliga utskottet, som hade att behandla denna fråga, om kungl. generaltullstyrelsens uttalande.

Styrelsen bekräftade »i det väsentliga motionärens uppgifter», men uttalade på samma gång som en bidragande orsak till den starka ökningen af tjänstemän af högre grad, att de »tillkomna bestämmelserna om uppbörd och redovisning af sockerskatt samt föreskrifterna om varustatistik betydligt ökat tjänstemännens arbete». Dels på grund af denna generaltullstyrelsens bekräftelse, dels på grund af att det då 78 år gamla tjänstgöringsreglementet förelåg till omarbetning inom tullstyrelsen, ansåg utskottet det vara af särskild betydelse, att de af motionären framhållna synpunkterna vunne beaktande».

Utskottet anförde vidare, att det är »en af statsmakternas viktigaste uppgifter att åstadkomma en god ekonomisk hushållning med det dyrbaraste nationen äger — dess folkmaterial. Häri innebäres bland annat, att inhämtad utbildning användes på sådana platser, där den kan bli fullt utnyttjad, hvarigenom användandet af öfverqualificerad arbetskraft undvikes, samt att dugande förmågor släppas fram till ansvarsfullare platser utan hinder af social och ekonomisk art.»

Utskottet hemställde, »att Andra kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att de inom kungl. finansdepartementet den 23 september 1908 tillkallade sakkunnige må anbefallas att fästa sin uppmärksamhet på, om ej vid tullverket lägre tjänstemän och betjante, i större utsträckning än nu, skulle kunna användas i enklare uppdrag, som utföras af deras öfverordnade, samt utreda, huruvida det vore möjligt och lämpligt att till tjänstemannagrad uppflytta framstående betjante för bestridande af vissa befattningar».

I Andra kammaren bifölls denna utskottets hemställan utan debatt och votering.

Det Första kammarens tillfälliga utskott, till hvilket frågan sedan remitterades, uttalade, att det i likhet med Andra kammaren ansåg »det vara af stor vikt, att inhämtad utbildning användes på sådan plats, där den kan

blifva fullt utnyttjad, hvarigenom användande af öfverkvalificerad arbetskraft undvikes», men, enär utskottet inhämtat af dåvarande finansministern, att de här förut nämnda tillkallade sakkunnige redan med anledning af sin instruktion hade att beakta de synpunkter motionären framhållit, så hemställde utskottet, att Första kammaren icke måtte biträda Andra kammarens beslut, hvilket bifölls af kammaren.

Ehuru frågan således formellt fallit vid 1909 års riksdag, så hade Andra kammaren genom beslut påkallat undersökning om och rättelse uti användandet af öfverkvalificerad arbetskraft inom tullverket och äfven Första kammaren genom antagande af sitt utskotts motivering i sak instämt uti det af motionären framförda önskemålet, att öfverkvalificerad arbetskraft icke borde användas. Huruvida detta här refererade önskemål realiserats vid den nyligen företagna omorganisationen af tullverket, särskildt lokaltullförvaltningen, har redan inom Riksdagen varit föremål för uttalanden. Sålunda anförde vid 1911 års riksdags behandling i Andra kammaren af tullstaten en ärad ledamot af statsutskottet, att då frågan om tullstatens omorganisationsförslag var före vid 1910 års riksdag, »så rådde mycket stor tvekan med afseende på huruvida det vore ett i allo lyckligt förslag, som kommit på kammarens bord». Han hoppades för sin del, att man »ganska snart» borde »få fram ett förslag om en omorganisation af tullverkets stater». Ett af de tvenne skäl, som gäfve anledning till denna missbelåtenhet med omorganisationsförslaget var just, att man icke »försökt undvika öfverkvalificerad arbetskraft».

För ett bedömande härvidlag har man bland annat att efterse, hvad de den 23 september 1908 tillkallade sakkunnige uttalat i föreliggande fråga, äfvensom hvilka bestämmelser det i förutnämnda riksdagshandlingar bebådade nya reglementet innehåller, dels ock i hvad mån den senaste af Riksdagen fastställda staten för lokaltullförvaltningen utvisar i ökning eller minskning af de olika kategorierna af högre och lägre personal samt huru göromålen i verkligheten äro fördelade.

För att icke göra denna motion alltför vidlyftig, skola vi inskränka oss till några få påpekningar i hvardera af här berörda saker.

De omförmälda sakkunnige angående granskning af tullverkets stater anförde i sitt betänkande rörande denna fråga:

»Den representant för tullverkets nuvarande betjäntkår, hvilken varit inkallad till kommissionen för öfverläggning och upplysningars afgifvande, har hos kommissionen gjort framställning, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att bereda dugliga och framåtsträfvande vaktmästare möjlighet att få

förrätta andra och mera ansvarsfulla göromål än egentlig bevakningstjänst samt därigenom i allmänhet åstadkomma höjning af vaktmästarkårens anseende och äfven dess ekonomiska ställning.

Enligt hvad kommissionen inhämtat, förekommer redan nu sådan användning af vaktmästare, om än i jämförelsevis mindre betydande omfattning, i det att dels generaltullstyrelsen förordnat, att, därest för vägning af spannmål och annat gröfre gods tillgång till extra ordinarie tjänstemän skulle saknas, tullförvaltning må uppdraga åt betjante, som förvaltningen anser därtill lämpliga, att under tjänstemans öfverinseende förrätta sagda bestyr, dels att å vissa platser, där behof af förstärkt bevakningsbefäl framträdt, vaktmästare förordnats att, med bibehållande af aflöningen vid vaktmästartjänsten och således utan särskild godtgörelse, tjänstgöra såsom uppsyningsman, dels ock statistisk attestering af utförselgoods varit anförtrodd åt vaktmästare. Detta senare synes emellertid icke hafva utfallit på ett tillfredsställande sätt, enär, enligt hvad till kommissionens kännedom kommit, revisionsbyråns statistiska afdelning hos generaltullstyrelsen anmält, att vid sådant förfaringssätt de inkommande primäruppgifterna till utförselstatistiken varit i påfallande hög grad behäftade med felaktigheter, som bort kunna undvikas.

Något allmänt stadgande om vidtagande af åtgärder i ofvanberörda syfte har kommissionen icke funnit anledning ifrågasätta; men, då framställningen dock syns förtjänt af uppmärksamhet, har kommissionen velat såsom sin uppfattning uttala, att i fall, då vaktmästare finnes med fördel kunna användas till andra göromål än sådana, som i allmänhet tillhöra hans befattning, sådant ock bör ske. Kommissionen har af denna anledning i förevarande paragraf intagit en bestämmelse, enligt hvilken generaltullstyrelsen skulle äga befogenhet att tilldela vaktmästare, som användas i mera ansvarsfulla göromål, en uppmuntran i form af ett särskildt arvode. Kostnaden härför torde böra utgå af anslaget till vikariatersättning, extra biträden m. m.»

Detta uttalande, som icke kan sägas vara prägladt af öfverdrifvet stor entusiasm för att den lägre personalen må kunna förrätta göromål, som dittills ålegat tjänstemän af högre grad, innehåller dock det medgifvandet, »att i fall, då vaktmästare finnes med fördel kunna användas till andra göromål än sådana som i allmänhet tillhöra hans befattning, sådant ock bör ske» och ett anvisande fördenskull af ett visst anslag. Kommissionen stöder sig på att generaltullstyrelsen förordnat, att, »där tillgång till extra ordinarie tjänsteman skulle saknas», vissa göromål kunde förrättas

Tablå,
öfver storleken af tullverkets personal år 1911.

Tjänstemän af högre grad år 1911: Tjänstemän af lägre grad år 1911:

Kustbevakningschefer	2	Öfveruppsyningsmän	6
Öfverinspektorer	6	Gränsöfveruppsyningsmän	1
Tullförvaltare	63	Kustöfveruppsyningsmän	27
Öfverkontrollörer	6	Uppsyningsmän	91
Förste kontrollörer	17	Gränsuppsyningsmän	7
Kontrollörer	81	Kustuppsyningsmän	67
Gränsbevakningschef	1	Gränsridare	162
Tullfiskaler	4	Kustvakter	41
Kammarskrifvare	235	Vaktmästare	714
Tullinspektörer	8	Kustroddare	229

Tablå,
utvisande debiterade beloppen af tullmedel, fyr- och båkmedel, skogsvårdsafgifter samt sockerskatt åren 1897—1908.

(Med tillägg rörande år 1910.)

År	Tullmedel		Fyr- och båkmedel		Skogsvårdsafgifter ¹		Sockerskatt ²	
	kronor	öre	kronor	öre	kronor	öre	kronor	öre
1897	43,720,993	88	1,701,202	48	—	—	—	—
1898	52,211,884	97	1,695,557	96	—	—	—	—
1899	60,366,952	90	1,791,808	27	—	—	—	—
1900	57,731,763	71	1,766,110	02	—	—	—	—
1901	49,684,861	02	1,684,055	92	—	—	—	—
1902	55,859,716	93	1,750,042	65	—	—	—	—
1903	57,036,606	32	1,819,021	51	—	—	—	—
1904	60,178,775	78	1,765,397	24	—	—	—	—
1905	60,368,150	99	1,730,474	08	676,610	77	—	—
1906	60,396,022	10	1,763,541	69	710,528	38	21,656	18
1907	60,689,768	30	1,818,319	42	682,054	17	96,496	94
1908	58,014,057	57	1,887,754	84	652,732	07	373,614	87
1910	61,659,655	61	1,891,984	85	—	—	—	—

¹ Skogsvårdsafgifter hafva först från och med år 1905 af tullverket redovisats.

² Sockerskatt har först från och med den 1 september 1906 af tullverket redovisats.

Tablå,
öfver storleken af tullverkets personal under hvar och ett af åren 1897—1909.

	Å R												
	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
<i>Tjänstemän:</i>													
Tulldirektörer ¹	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
Kustbevakningschefer.....	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
Öfverinspektorer	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	6	6	6
Tullförvaltare.....	57	57	57	57	57	57	57	57	59	59	59	59	59
Packhusinspektör	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Tullbevakningsinspektör ..	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Tullkassör	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Öfverkontrollörer	—	—	—	—	—	—	—	—	19	19	19	20	20
Kontrollörer	34	34	34	37	37	37	37	37	45	45	57	64	81
Gränsbevakningschef ²⁾	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tullfiskaler	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Kustchefer	4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—	—	—
Kammarskrifvare	51	66	68	74	74	74	74	74	141	141	180	182	214
Inspektorer	8	7	6	6	6	6	6	6	9	9	10	10	10
Tulllexpeditionsföreståndare	15	15	15	11	11	11	11	11	10	10	10	10	10
<i>Betjante:</i>													
Öfveruppsyningsmän	38	38	37	37	37	37	37	37	8	8	8	8	8
Gränsöfveruppsyningsman ..	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1
Kustsergeanter ⁴⁾	32	32	32	32	32	32	32	32	—	—	—	—	—
Jaktuppsyningsmän	12	12	12	12	12	12	12	12	40	40	40	41	41
Kustbevakningsförförman	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1
Uppsyningsmän	58	59	64	64	64	64	64	64	75	75	75	75	81
Gränsuppsyningsmän	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	4	4
Kustuppsyningsmän	3	3	3	4	4	4	4	4	64	64	64	65	65
Gränsridare	20	20	63	63	63	63	63	63	128	128	135	141	141
Kustvakter	116	116	116	116	116	116	116	116	37	37	37	37	37
Vaktmästare	432	435	437	453	453	453	453	453	504	504	524	616	657
Kammarvaktmästare	6	6	6	6	6	6	6	6	10	10	11	11	11
Roddare	59	59	59	63	63	63	63	63	53	53	53	—	—
Kustroddare	244	244	244	244	244	244	244	244	261	261	264	267	267
Jaktbåtsmän	31	31	31	31	31	31	31	31	—	—	—	—	—

¹⁾ Till tulldirektör förordnas någon bland föreståndarne vid de i Göteborg eller Malmö befintliga tullafdelningar, med bibehållande af egen tjänstebefattning, för en tid af fem år i sänder.

²⁾ Före år 1905 benämnd »bevakningskontrollör».

³⁾ Före år 1905 benämnd »tullkammarföreståndare».

⁴⁾ Efter år 1904 = »jaktuppsyningsman».

af betjante. Vi vilja här dock erinra, att denna generaltullstyrelsens åtgärd icke ledt till nämnvärda resultat, därför att »tillgång till extra ordinarie tjänstemän» så godt som aldrig saknas.

Det nya af generaltullstyrelsen utfärdade reglementet karakteriseras hvarken af tendens till att öfverflytta göromål från tjänstemän af högre grad till tjänstemän af lägre grad eller tendens till motsatsen utan intager på denna punkt status quo. Emellertid torde man kunna utgå ifrån, att bestämmelserna äro fortfarande så affattade, att möjlighet finnes för användande af bådadera slagen af tjänstemän. I stort sedt anger icke detta reglemente, huru det i allmänhet förfäres med arbetskraften inom lokaltullförvaltningen. En något bättre ledning för bedömandet häraf anger antalet befattningstagare i de olika graderna vid lokaltullförvaltningen.

Vid återgifva här siffror ur af generaltullstyrelsen utfärdade tabeller, intagna i Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 22 för år 1909, jämte en motsvarande öfversikt för år 1911.

En jämförelse mellan åren 1909 och 1911 utvisar, att ökningen af tjänstemän af högre grad* är 24, medan motsvarande siffra för tjänstemännen af lägre grad är 31. Hela antalet tjänstemän af högre grad var år 1909 399 och år 1911 423 samt af tjänstemän af lägre grad respektive år 1,314 och 1,345. Ökningen blir sålunda för det förstnämnda slaget i förhållande till hela antalet mångdubbelt större än för det senare.

Dessa siffror visa oförtydligt, att man har rätt tvifla på, huruvida 1909 års Riksdags önskemål tillgodosetts vid omorganisationen.

Ser man efter, huru det ställer sig med ökningen sedan 1897, så blir kontrasten ännu mera slående. Nämnda år voro anställda vid lokaltullförvaltningen 167 högre tjänstemän samt 1,051 betjante, medan siffrorna 1911 voro respektive 423 och 1,345. *Antalet tjänstemän af högre grad har under denna tid ökat med icke mindre än 152,6 procent, under det ökningen för tjänstemän af lägre grad stannat vid 27,9 procent. Ökningen af det förra slaget har under dessa 14 år varit i det närmaste 7 gånger så stor som för betjänteklassen.*

De debiterade beloppen af tullmedel och fyr- och båkmedel voro år 1897 sammanlagdt kronor 45,422,196:36 samt för år 1910 kronor 63,551,640:46. Läggas nu härtill skogsvårdsafgifter och sockerskatt — vi ha inte varit i tillfälle inhämta senaste uppgifter — till samma belopp som för år 1908, stiger summan i rundt tal till 64,577,987:40 kronor.

* Vi ha icke medräknat tullexpeditionsföreståndare, enär dessa rätteligen icke äro att hänföra till egentliga tjänstemän af högre grad.

Troligt är, att denna summa kommer att utökas med något hundratusental kronor, då 1910 års här saknade uppgifter blifva medräknade, men för det hela spelar denna ändring en obetydlig roll.

Ökningen i procent af den samlade uppbörden enligt här angifna belopp från år 1897 och till 1910 utgör i rundt tal 42 procent. *Ökningen af tjänstemän af högre grad sedan 1897 är öfver 152 procent eller nära fyra gånger så stor som ökningen af uppbörden.* Gifvet är, att vid ett bedömande af arbetsmängden vid lokaltullförvaltningen äfven andra faktorer måste medräknas än totaluppbörden såsom ökad och mera invecklad statistik, omändring af tulltaxan etc. Huruvida och i hur stor utsträckning sådana faktorer ökat arbetsbördan är svårt för ett par motionärer att exakt afgöra, men det sakförhållandet, *att ökningen af de högre tjänstemännens antal varit så oerhörd, torde berättiga till att en undersökning vidtages rörande behovet af arbetskrafter,* och detta så mycket mera som, enligt hvad vi erfarit och i pressen omnämnts, från köpmanshåll, som på grund af sina affärer haft ständigt förbindelse med tullverket, påståenden framkommit, att arbetskraften af de högre tjänstemännen icke fullt utnyttjas. Utan att här ingå på frågan om arbetskrafter fullt utnyttjas eller ej synes oss dock denna sak förtjänt af en opartisk undersökning. Skulle arbetskrafterna vid lokalförvaltningarna icke hafva full sysselsättning, så borde i statens intresse en rättelse ske, skulle motsatsen äga rum, vore det icke minst för tjänstemännens egen skull af värde att få detta konstateradt.

I öfrigt utvisa siffrorna, att ökningen af den lägre personalen sedan 1897 med öfver 12 procent understiger ökningen af totaluppbörden, ett förhållande, som äfven tyder på att man icke varit angelägen inom lokaltullförvaltningen att vid utökning af personal i främsta rummet taga lägre personal.

Vi öfvergå nu till den sista punkten: huru förhållandena te sig ute på tullstationerna. Äfven härvidlag nödgas vi inskränka oss till att meddela några korta uppgifter, hvilka dock torde, enligt vår mening, vara tillräckliga för att framhålla behovet af en närmare undersökning.

I Stockholm tjänstgör vid hvardera af flertalet af de s. k. ständiga vägarna 1 kontrollör, 1 kammarskrifvare och 1 vaktmästare, i Göteborg och Malmö 1 kontrollör och 1 kammarskrifvare. Kammarskrifvarnes arbete består hufvudsakligen uti att efter kontrollörens diktamen uppskrifva vikter och sorter m. m., ett arbete som synes oss vara af den enkla beskaffenhet, att en skrifkunnig vaktmästare mycket väl kunde användas härtill. Endast genom ett sådant utbyte kunde vinnas, att cirka 25 kammarskrifvar-

platser kunde ersättas med vaktmästarplatser. Kammarsskrifvarens lön i första lönegraden är 2,800 kronor, vaktmästarens 1,750 kronor. En årlig besparing af cirka 26,250 kronor skulle uppstå, hvilken siffra gifvetvis torde ökas, ifall ålderstillägg utgå, enär kammarsskrifvarens samtliga ålderstillägg utgöra 1,200 kronor och vaktmästarens 300 kronor.

På samma orter torde finnas ett afsevärdt stort antal platser, som likaledes kunna utbytas. Förslagsvis vilja vi här framhålla sådana göromål, som torde kunna fullgöras af dugliga vaktmästare, t. ex. att föra och kopiera journalerna, att jämföra angifningsinlagorna med märkrullorna, att kopiera attester, att journalisera och afskilja räkningskopieringar samt inskrifva tullräkningar m. m. En enskild affärsman skulle säkerligen icke för sådana och liknande kontorsgöromål använda så dyra arbetskrafter, som nu äga rum vid tullverket.

Oaktadt den skarpa begränsningen beträffande den lägre personalens verksamhetsområde kan man dock finna i vissa fall redan nu tjänster af likartad natur, hvilka i ena fallet besatts med tjänsteman af högre grad i andra af lägre grad, ett förhållande, som dels torde visa möjligheten af användande af lägre arbetskraft i befattningar af mera kräfvande art, dels ock möjligheten af vinnande af en afsevärd besparing genom en omorganisation af här antydd beskaffenhet. Sålunda är i stort sedt en tullbevakningskontrollörs göromål lika med en uppsyningsmans, en gränsinspektors med en gränsridares o. s. v.

En af Sveriges tullmannaförening tillsatt kommitté har lämnat en hel del uppgifter, hvilkas riktighet vi icke varit i tillfälle närmare kontrollera men ej heller ha anledning betvifva, af hvilka vi rörande några tullinspektioner och tullstationer samt gränsinspektioner i landsorten lämna några utdrag.

Vid tullstationen i Råå, som förestås af tjänsteman af lägre grad, uppsyningsman, användas förutom uppsyningsmannen 5 vaktmästare. Vid tullinspektionen i Höganäs däremot, som förestås af tjänsteman af högre grad, tullinspektor, användas endast två vaktmästare. Antalet in- och utklareringar i Råå öfverstiger vida det i Höganäs.

Innan gränsinspektionen i Medskogen inrättades, uppgick uppbörden därstädes till 16—19,000 kronor per år, sedan inspektionen inrättats har uppbörden varierat mellan 8—11,000 kronors årlig uppbörd, tullmedel, hufvudsakligen inflyta för sådana varor som spannmål, tobak, hästar, fläsk samt kaffe. Sedan gränsinspektionen år 1905 inrättades, har, under gränsinspektorens ledighet och semester, en gränsridare under sammanlagdt ett års tid förestått inspektionen.

Som skäl mot att vissa tullinspektioner och gränsinspektioner, som nu förestås af tjänstemän af högre grad, skulle kunna öfverlåtas på tjänstemän af lägre grad har anförts, att tullbehandling vid dem förekommer, men då det visat sig, att tjänstemän af lägre grad för närvarande kunna anförtros dylikt uppdrag, exempelvis vid gränsstationerna, och, då vid sådana stationer som Svinesund och Hälle, vid hvilka en ansenlig tulluppbörd årligen förekommer (vid Hälle har tulluppbörden under de senaste två åren öfverstigit 4,000 kronor för vardera året), en gränsridare utan risk för staten kunnat anförtros sådant arbete i så stor utsträckning, får man väl anse, att tullinspektioner och gränsinspektioner samt tullstationer med arbete af sådan beskaffenhet jämväl i flera fall skulle kunna anförtros åt dugliga tjänstemän af lägre grad.

Hvad angår uppbördens storlek kan väl få om än någon tullinspektion eller gränsstation och tullstation uppvisa en så stor uppbörd, som den som förekommer å tullstationen på Limhamn, invid Malmö. Uppbörden därstädes har de senaste åren i medeltal ej understigit den för år 1910, hvilken utgjordes af sammanlagdt 23,491 kronor och 59 öre. Limhamns tullstation har under mer än ett tiotal år föreståtts af tjänsteman af lägre grad (kustvakt), och denne tjänsteman har, såvidt vi känna, städse skött sina åligganden på ett tillfredsställande sätt.

Vi äro ingalunda blinda för, att inom lokaltullförvaltningen en hel del göromål finnas, för hvilkas fullgörande hög kvalificerad arbetskraft behöfves, ja, i vissa fall kanske högre, än hvad som nu äger rum, och måhända kunde äfven härvid besparingar göras. Räkningarna från kemister utom tullverket torde gå till ganska afsevärda belopp, fränsedt de kostnader den tulltekniska byrån drar. En undersökning borde afse att mera särskilja de olika göromålen efter deras art och det ansvar, som hvilat på dess utöfvare, samt sätta härför tillräckligt kvalificerad men icke öfverkvalificerad arbetskraft. Ett approximativt öfverslag ha vi gjort för den besparing efter tillämpning af de af oss här lösligt skisserade uppslagen till fördelning af personal, och detta pekar på en årlig besparing af ett par hundratusentals kronor, men vi förmoda, att summan till och med kan komma att mycket betydligt öfverskrida den här nämnda. Tullsystemet fördyrar varorna tillräckligt för att statsutgifterna skola ytterligare ökas genom ett slöseri vid arbetsfördelningen inom tullverket.

Omkostnaderna till tullverket ha stigit högst afsevärdt. I generaltullstyrelsens matrikel af år 1911 upptagas de å sidan 199 för år 1897 till kronor 2,700,170: 10 samt för år 1910 till 4,933,556: 36 och för år 1911 är förslagsanslaget satt till 5,748,950. Ökningen för dessa år utgör 3,048,780,

en siffra, som är högst anseelig i och för sig men som verkar ännu starkare, om den jämföres med den ringa ökningen af totaluppbörden sedan 1897.

De lokala tullmyndigheterna samt generaltullstyrelsen bära i första hand ansvaret för ökningen af personal, och beträffande dessa myndigheters anspråk bär innevarande års statsverksproposition ett tydligt vittnesbörd. Det af generaltullstyrelsen utfärdade reglementet äfvensom dess arbetsfördelning tyda icke på att från dess sida är att påräkna en stark vilja för en reformering. Det torde därför vara ur nu berörda och flera andra synpunkter lämpligt och önskvärdt, att en blifvande undersökning öfverlämnas åt utom verket stående personer, eller med andra ord åt en civil kommission, liksom fallet är med kommittéer för vissa andra statliga verks omorganisation.»

Uti en inom Andra kammaren af samma motionärer väckt motion (nr 202) har hemställts, att Riksdagen ville afslå Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om uppförande på ordinarie och extra stat af vissa nya tjänster af högre grad äfvensom uppflyttande af en tjänst i högre klass inom tullverket. I stället för anslag till dessa befattningar föreslå motionärerna anvisande af nödigt belopp för inrättande inom nämnda verk af erforderligt antal nya tjänstemannabefattningar af lägre grad. Öfver sistnämnda motion har statsutskottet afgifvit yttrande i sitt utlåtande (nr 12), i anledning af Kungl. Maj:ts i punkterna 11 och 27 under sjunde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar angående tullverket jämte i ämnet väckta motioner.

Enligt detta utlåtande har statsutskottet tagit i öfvervägande, om ej någon jämkning i Kungl. Maj:ts förut angifna förslag kunde ske till förmån för ett ökad antal lägre tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning. Utskottet anför härom vidare (å sid. 8) följande: »Då emellertid utskottet funnit sig vara i saknad af tillräckligt underlag för bedömande af denna fråga, hvarför torde erfordras en noggrann och allsidig utredning, har utskottet icke tilltrött sig böra föreslå en dylik jämkning. Lämpligt synes dock vara, att vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning tjänstemän i lägre grad användas i större utsträckning än för närvarande är fallet, och har utskottet med afseende härå velat uttala önskvärdheten af, att denna fråga göres till föremål för en särskild undersökning, hvars resultat må tjäna till ledning vid framtida förslag om uppförande af nya tjänster vid nämnda lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.»

Riksdagens båda kamrar hafva sedermera godkänt statsutskottets ofvan-

*Utskottets
yttrande.*

nämnda utlåtande och sålunda redan i princip uttalat sig för en utredning angående användandet i större utsträckning utaf tjänstemän af lägre grad vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Enligt utskottets mening torde det emellertid vara lämpligt, att, såsom motionärerna hemställt, den föreslagna undersökningen företages af personer utom tullverket samt att den må afse icke allenast lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen utan tullverket i dess helhet.

På grund häraf får utskottet, med tillstyrkande af bifall till ifrågasvarande motion, alltså hemställa,

att Andra kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes låta undersöka, huruvida och i hvad mån s. k. öfverkvalificerad arbetskraft användes inom tullverket, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna undersökning kan föranleda.

Stockholm den 5 mars 1912.

På utskottets vägnar:

OSKAR LUNDGREN.